

Daňová soustava – přímé daně

1 Daň

Daň – povinná a nenávratná platba FO i PO sloužící k zajištění příjmů státního rozpočtu. Je právně vynutitelná.

2 Daňový systém

Daňový systém je v každé zemi stanoven příslušným zákonem a jednotlivé země se mohou v daních výrazně lišit. Daňová soustava určitého státu vždy odráží konkrétní ekonomické podmínky a ne náhodou patří daňové zákony ve všech zemích světa jako nejčastěji novelizované. Daňový systém je trvalé hledání kompromisu mezi státem a plátcí i poplatníky. Ročně u nás dochází ke 200 -300 změnám v daňových zákonech.

Stát – potřebuje vybrat co nejvíce peněz, aby mohl rozvíjet své aktivity

Občané a firmy – naopak chtějí odvádět co nejméně daní, aby jim zůstalo co nejvíce po své potřeby.

Řada daní je svázána s mezinárodním obchodem a pohybem kapitálu (zamezení dvojitého zdanění, sepsání dohod s jinými státy).

Stát musí respektovat sociální únosnost daní a zohledňovat ekonomická a technická kritéria vybíratelnosti a vymahatelnosti.

Poslední daňová reforma v ČR proběhla k 1. 1. 1993. Daňový systém měl stanoveny následující principy:

- Spravedlnost zdanění – stejné podmínky pro různé typy subjektů tuzemské i zahraniční firmy
- Všeobecnost zdanění podléhají všechny typy vlastnictví
- Účinnost zdanění – vhodným zdaněním stimulovat žádoucí aktivity (slevy na daních, charita, úlevy ZTP, apod.)
- Harmonizace – sbližování naší daňové soustavy s EU (zrušili jsme daň z obratu, zavedli DPH)

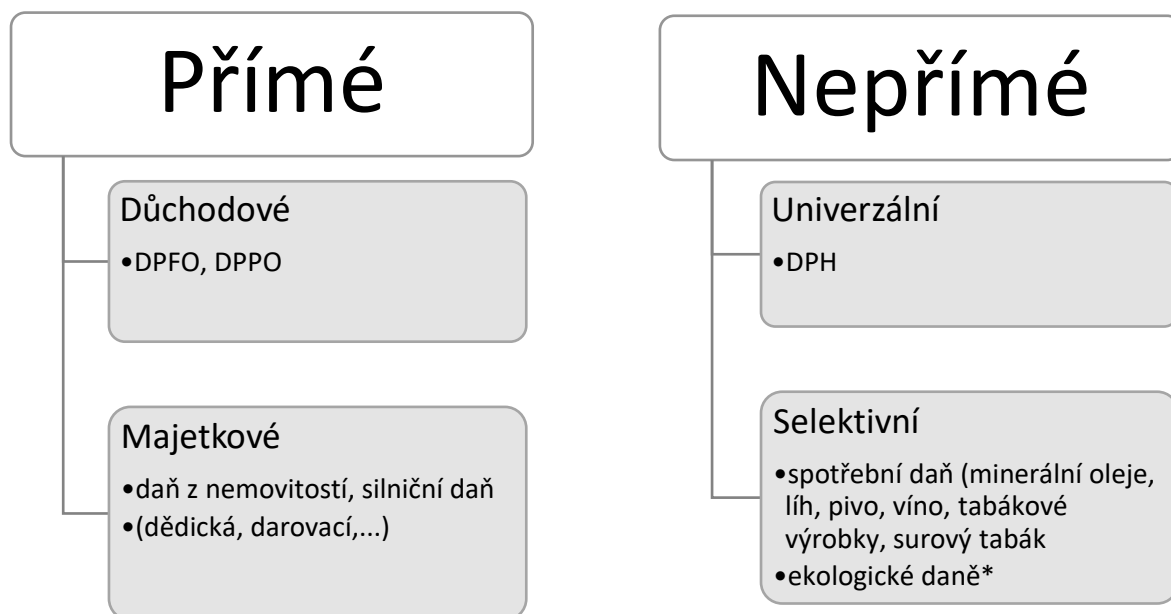
3 Poplatníci a plátcí daní

Poplatník – FO i PO, z jejichž peněz e daň placena

Plátce – FO i PO, která má ze zákona povinnost odvést daň státu. Plátce i poplatník jsou někdy jedna osoba (platíme daň z nemovitostí), ale např. i DPH.

Daňová soustava – přímé daně

4 Členění daní

* od 1. 1. 2008 jsou vybírány nové daně – k ochraně životního prostředí (Daň ze zemního plynu a některých dalších plynů, Daň z pevných paliv a Daň z elektřiny).

4.1 Nepřímé daně

Platíme je při každém nákupu zboží a služeb, kterými jsou tyto daně zatíženy. Jsou tedy vybírány v ceně nakupovaného zboží nebo poskytovaných služeb. Poplatníci jsou spotřebitelé. Uhradíme je prodávajícímu, který má pak povinnost tuto daň státu odvést. Jedná se o zdanění spotřeby. Nepřímé daně jsou součástí konečné ceny, čímž jejich zvýšení přispívá více k růstu inflace.

4.2 Přímé daně

Každý poplatník podává přímo na FÚ daňové přiznání a daň přímo uhradí nebo jsou daně vybírány srážkou u zdroje (zaměstnanci). Jedná se o zdanění důchodu, vyšší daně vyvolávají u poplatníků větší odpor.

5 Daň z příjmu

Je nejvýznamnější přímou daní

Zákon o dani z příjmu má tři části:

- Daň z příjmů fyzických osob
- Daň z příjmů právnických osob
- Společná část – především úprava odepisování DHM a DNM

6 Daň z příjmu fyzických osob

6.1 Poplatníci daně

- fyzické osoby, které mají na území ČR bydliště nebo se zde obvykle zdržují (minimálně 183 dní v daném kalendářním roce).
- daňová povinnost se vztahuje na příjmy plynoucí ze zdrojů na území ČR i na příjmy plynoucí ze zdrojů v zahraničí

Daňová soustava – přímé daně

6.2 Plátcí daně

- **Podnikatelé** platí daň sami za sebe (plátce je shodný s poplatníkem)
- **U zaměstnanců** odvádí zálohy na daň **zaměstnavatel** a po skončení roku podává přiznání buď také zaměstnavatel nebo sám zaměstnanec (pokud má více příjmů u více zaměstnavatelů)

6.3 Zdaňovací období

- **Kalendářní rok** (hospodářský rok).
- Po skončení tohoto roku musí poplatník podat do **konce března** daňové přiznání za předešlý rok a vypočtenou daň uhradit.
- Poplatník může během roku platit zálohy na daň (u zaměstnanců jsou každý měsíc strhávány z výplaty) a při ročním daňovém přiznání (zúčtování) je vyúčtuje.
- Pokud daňové přiznání zpracovává daňový poradce, může požádat finanční úřad o prodloužení termínu pro podání daňového přiznání až do konce června (firmy hodně používají, mohou platit o tři měsíce později a peníze zatím využívat jako bezúročný úvěr od státu).

6.4 Předmět daně

- veškeré příjmy v peněžní i nepeněžní podobě
 - naturálie,
 - hmotné odměny,
 - využívání služebního auto pro osobní potřebu apod.),
 - kromě příjmů osvobozených od daně

6.5 Osvobození od daně

- příjmy z prodeje bytů (pokud v něm měl poplatník bydliště nejméně dva roky)
- příjmy z prodeje nemovitostí (přesáhne-li doba mezi nabytím a prodejem 2 roky)
- příjmy z prodeje movitých věcí (s výjimkou prodeje motorových vozidel, letadel a lodí, přesahuje-li doba mezi nabytím a prodejem 1 rok)
- ceny z veřejné soutěže, reklamní soutěže a ze sportovní soutěže v hodnotě do 100 Kč
- příjmy ve formě dávek nemocenského pojištění, důchodové pojištění, státní sociální podpory (bylo by nelogické, kdyby se od státu dostaly peníze a odvedla z nich státu daň)

6.6 Členění příjmů (FO)

- §6 - příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky (**ze zaměstnání** – různé formy zaměstnaneckého poměru)
- §7 - příjmy z **podnikání** a jiné samostatné výdělečné činnosti (např. výkon nezávislého povolání či poskytnutí práv, z průmyslového vlastnictví nebo jiného duševního vlastnictví)
- §8 - příjmy z **kapitálového majetku** (dividendy, podíly na zisku)
- §9 - příjmy z **pronájmu** (pronájem bytů, nebyt. prostorů, strojů, zařízení, ...)
- §10 - **ostatní příjmy** (výhry, příležitostné příjmy, příjem z prodeje majetku, na který se nevztahuje osvobození, ...)

6.7 Základ daně

ZAMĚSTNANCI § 6 – HM – SP a ZP zaměstnance zaokrouhleno na 100

- Pozor!!!
 - Záloha je zaokrouhlena na 100
 - Roční zúčtování je zaokrouhleno na 100

Daňová soustava – přímé daně

Podnikatelé § 7

- Daňová evidence – rozdíl mezi příjmy a výdaji
- Účetnictví – rozdíl mezi výnosy a náklady (6xx)

§ 8 - příjmy z kapitálového majetku – dividendy, podíly na zisku, úroky

§ 9 - příjmy z pronájmu

- Příjmy z pronájmu – výdaje k zabezpečení příjmů

§ 10 - ostatní příjmy

- Příjmy – výdaje

Opakování:

Podnikatelé FO nezapsané v OR mohou uplatnit výdaje paušálem:

- 80 % u příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a z příjmu řemeslného živnostenského podnikání (max. 1 600 000 Kč výdaj)
- 60 % u příjmů ze živnostenského podnikání (max 1 200 000 Kč)
- 30 % z příjmů z nájmu majetku zařazeného do obchodního majetku (max. 600 000 Kč)
- 40 % z jiných příjmů ze SVČ (max. 800 000 Kč)

Daň stanovena paušální částkou – podmínky:

- Podnikatel nemá zaměstnance
- Obrat za 1 roky nepřesáhne 1 mil. Kč od r. 2023 2 mil.
- Není účastníkem sdružení
- FÚ vyměří daň dle předpokládaných příjmů a výdajů (min. 600 Kč).
- Není nutné po schválené období podávat přiznání k dani z příjmů FO
- Výše daně pro rok 2023 včetně odvodů na ZP a SP činí 6208 Kč (SP 3386 + ZP 2722 + 100 daň)

6.8 Nezdánitelné částky základu daně

Hodnota darů poskytnutých právnickým osobám na území ČR (vzdělávání, kultura, ochrana zvířat, ekologie, sociální účely, apod.

Platba příspěvků na **Penzijní a životní pojištění** - max. 24 000 Kč

- ŽP - částka zaplacená ročně
- PP - částka zaplacená ročně snížena o 12 000 Kč
- Doba trvání smlouvy min. 60 měsíců do min. 60 let věku

Členské příspěvky odborové organizace – max. 3 000 Kč

Úroky z úvěru ze stavebního spoření nebo hypotečního úvěru

- (max. 150 000 Kč)

Daňová ztráta předchozích let – max. 5

100 % skutečně vynaložených nákladů na výzkum a vývoj

6.9 Sazba daně

15 %, pokud jejich příjem nepřesáhne 48násobek průměrné mzdy

- Rok 2022 1 867 728 Kč (155 644 Kč/měsíc)
- Rok 2023 1 935 552 Kč (161 296 Kč/měsíc)

Daňová soustava – přímé daně

23 %, pokud jejich příjem přesáhne 48násobek průměrné mzdy

- Je to z hodnoty přesahující stanovenou hranici

6.10 Slevy na dani

Na poplatníka - 30 840 Kč

Na manžela/manželku bez příjmů - 24 840 Kč

Na studenta – 4 020 Kč

Sleva na umístění dítěte - tzv. školkovné - max. do výše minimální mzdy (17 300 Kč)

Sleva na vyživované děti

- 1. dítě - 15 204
- 2. dítě - 22 320
- 3. a další dítě - 27 840
- Nelze-li uplatnit slevu na dítě, vyplácí se tzv. bonus

7 Daň z příjmu právnických osob

7.1 Poplatníci – plátcí

Poplatníci – všechny osoby mimo fyzické (od daně se osvobozuje centrální banka ČR)

Poplatníci = plátcí

7.2 Zdaňovací období

Zdaňovací období

- Kalendářní rok
- Hospodářský rok

7.3 Předmět daně

Předmět daně - výnosy z veškeré činnosti a nakládání s majetkem

7.4 Základ daně

Základ daně

- zisk zjištěný z účetnictví (6xx – 5xx) upravený dle zákona o dani z příjmu (upravený o daňově neuznatelné položky - rezervy, reprezentace, pokuty, penále, účetní odpisy,...)
- zaokrouhuje se na 1 000 dolů

7.5 Daňově neuznatelné výdaje

Neuznatelné výdaje

- Rezervy, reprezentace, pokuty, penále, účetní odpisy, atd.

7.6 Odčitatelné položky

Daňová ztráta - max. 5 let

100 % nákladů na vědu a výzkum

Dary poskytnuté PO na stanovené účely, pokud dar bude minimálně v hodnotě 2 000 Kč a v úhrnu nepřekročí 5 % základu daně

Podpora vzdělávání

- Praktické
- Teoretické

Daňová soustava – přímé daně

7.7 Sleva na dani

částka **18 000 Kč** za každého zaměstnance se zdravotním postižením

částka **60 000 Kč** za každého zaměstnance těžším zdravotním postižením

7.8 Sazba daně

Sazba daně

- Je ve výši 19 %

7.9 Chyby v daňovém přiznání

Může se stát, že poplatník nalezne chybu v již podaném DP. Řešením je podání opravného nebo dodatečného daňového přiznání.

Na tiskopise DP je možné zvolit jednu ze tří možností typu DP:

- **ŘÁDNÉ** - přiznání předložené v řádném termínu
- **OPRAVNÉ** - jestliže opravuji řádné přiznání a ještě nevypršela lhůta pro podání řádného přiznání
- **DODATEČNÉ** - jestliže vypršela lhůta pro podání řádného přiznání